

การศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา
ตามปัจจัยทางสังคม
A Study of the Variation by Social Variables of (mr) and (ml)
in Songkhla Dialect

อภิษฐา แก้วอุทัย¹
Apichaya kaewuthai

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย โดยผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอายุ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่น (อายุ 15-25 ปี) กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (อายุ 35-45 ปี) และกลุ่มวัยชรา (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ตัวแปรเพศ ประกอบด้วยเพศชายและเพศหญิง และศึกษาตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัย 2 ถิ่น คือ ชุมชนเมือง (เขตเทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา) และชุมชนชนบท (ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระเสาะไถ่) ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาทั้งหมด 120 คน และใช้คำทดสอบทั้งหมด 25 คำ เป็นคำที่มีเสียง (mr) 12 คำ และ (ml) 13 คำ

ผลการศึกษาพบว่าเสียง (mr) มีรูปแปรทั้งหมด 14 รูปแปร โดยรูปแปร [m] ปรากฏมากที่สุด ส่วน (ml) มีรูปแปรทั้งหมด 6 รูปแปร รูปแปรที่ปรากฏมากที่สุด คือ [ml] จึงกล่าวได้ว่าขณะนี้เสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเสียง (mr) มีแนวโน้มที่จะวิวัฒนาการเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวเร็วกว่าเสียง (ml) ที่ยังคงปรากฏการใช้เสียงพยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิมในจำนวนมากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ปัจจัยแบบไม่ควบคุมตัวแปร พบว่าปัจจัยอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา ส่วนปัจจัยเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรทางภาษาดังกล่าว และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบควบคุมตัวแปร พบว่าการแปรของเสียง (mr) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย ส่วนปัจจัยเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) เช่นเดียวกัน สำหรับการแปรของเสียง (ml) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ปัจจัย ทั้งนี้ปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) มากที่สุด คือ ถิ่นที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ อายุ และเพศ ตามลำดับ

คำสำคัญ: 1. การแปรของเสียง. 2. ภาษาไทยถิ่นใต้. 3. ปัจจัยทางสังคม.

¹ อาจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Abstract

This research is intended to investigate whether the variation of (mr) and (ml) in Songkhla dialect correlates with social variables : the speaker's age, sex and locality. Included in this study are three age groups : youth (15 - 25 years of age), adult (35 - 45 years of age) and senior adult (55 years old or more). The study covers two sexes : male and female. Two localities were selected : Muang district (Songkhla municipal area) representing an urban speech community and Krasaesin district (Tambol Kohyai) representing a rural speech community. The field work was carried out by the researcher using 25 test words (12 test words of (mr) and 13 test words of (ml)) to elicit the data from 120 selected informants.

The research results shows that (mr) has 14 variants : the dominant one is [m]. As regards (ml), it has 6 variants : the dominant one is [ml]. It can be concluded that (mr) and (ml) in Songkhla dialect are in the process of sound change. (mr) is likely to become an initial consonant sound while (ml) is likely to remain a consonant cluster.

Without controlling for the other social variables, it is found that (mr) and (ml) in Songkhla dialect vary according to the social variables: age and locality but not sex. When controlling for other variables, the results also show that (mr) varies according to the social variables : age and locality but not sex. The (ml) sound varies according to each of the three social variables: age, sex, and locality. The speaker's locality is the most significant variable of (mr) and (ml) while the speaker's sex is the least important variable. The speaker's age is more significant than sex but not as significant as locality.

Keywords : 1. Phonological Variation. 2. Southern Thai Dialect. 3. Social Variables.

บทนำ

เสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ*/mr/และ*/ml/ เป็นเสียงในภาษาไทยดั้งเดิม (Proto-Tai) ที่ยังปรากฏหลักฐานการใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ โดยไม่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นอื่น เสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำนี้จึงเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในภาษาไทยถิ่นใต้ แต่ปัจจุบันผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเสียง /mr/ และ /ml/ กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภาษาไทยถิ่นสงขลาซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคใต้ การพัฒนาจังหวัดสงขลาในด้านต่างๆ ส่งผลให้การออกเสียง /mr/ และ /ml/ ของคนสงขลาเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ และเพศของผู้บอกภาษา เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเสียงดังกล่าว อันจะเป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ และทิศทางการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อีกทั้งเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของภาษากับปัจจัยทางสังคมอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ศึกษาเฉพาะเขตชุมชนเมือง คือ เขตเทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และเขตชุมชนชนบท คือ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดิน จังหวัดสงขลา

2. ศึกษากลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 15 - 25 ปี, กลุ่มอายุ 35 - 45 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปี ขึ้นไป

3. ศึกษาเฉพาะการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่เป็นคำพยางค์เดี่ยว จำนวน 25 คำ ซึ่งคำเหล่านี้รวบรวมมาจาก วีระพันธ์ ล.ทองคำ “แบบสอบถามสำหรับ

สำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้” (2521), พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ (2525), ฉันทส ทองช่วย “รายการคำสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงภาษาไทยถิ่นใต้” (2532), ฉันทส ทองช่วย “ภาษาและอักษรถิ่น (เน้นภาคใต้)” (2534), อุดม หนูทอง และสืบพงศ์ ธรรมชาติ “คู่มือภาษาหาสารเล่ม 1-2” (2547)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. คัดเลือกจุดเก็บข้อมูล

- 2.1 เลือกพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของชุมชน

เมือง คือ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา เนื่องจากเทศบาลนครสงขลาเป็นที่ตั้งของเมืองเก่ามาแต่ครั้งอดีต ประชากรในเขตเทศบาลนครสงขลาส่วนใหญ่จึงเป็นคนสงขลาแต่ดั้งเดิม อีกทั้งเทศบาลนครสงขลา มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่เป็นลักษณะของชุมชนเมือง ได้แก่ เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและธุรกิจเกือบทุกประเภท เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดินทางภาคใต้ มีส่วนราชการตั้งอยู่ตั้งแต่ระดับจังหวัด ภาค เขต และประเทศ เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมติดต่อภายในจังหวัด เป็นต้น

- 2.2 เลือกพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของชุมชน

ชนบท คือ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดิน เนื่องจากอำเภอกระแสดิน มีการปกครองสูงสุดเพียงระดับตำบล มีสถิติจำนวนประชากรน้อยที่สุดในจังหวัดสงขลา และตำบลเกาะใหญ่ มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างจากเทศบาลนครสงขลา กล่าวคือ ประชากรในตำบลเกาะใหญ่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นตำบลที่ไม่ใช่เขตท้องที่มีสถานที่ท่องเที่ยว ความพลุกพล่านและความหลากหลายของคนจากท้องถิ่นอื่นจึงมีน้อยมาก อีกทั้งตำบลเกาะใหญ่ยังมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา มีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดทะเลสาบสงขลา การคมนาคมเข้าออกในหมู่บ้านของตำบลนี้จึงมีน้อย ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารกับคนในท้องถิ่นอื่นมีน้อยมาก

3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บอกภาษา โดยแบ่งกลุ่มผู้บอกภาษาออกเป็น 3 กลุ่มอายุ คือกลุ่มอายุ

15 - 25 ปี (กลุ่มวัยรุ่น) กลุ่มอายุ 35 - 45 ปี (กลุ่มวัยผู้ใหญ่) และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป (กลุ่มวัยชรา)

4. กำหนดจำนวนผู้บอกภาษา ชุมชนละ 60 คน โดยแบ่งเป็นช่วงอายุละ 20 คน ในแต่ละช่วงอายุแบ่งเป็นเพศหญิง 10 คน และเพศชาย 10 คน

5. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 รายการคำ รายการคำที่ใช้ในการทดสอบการแปรของเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาถิ่นสงขลา ได้แก่

ในแต่ละคำของผู้บอกภาษา ทั้งนี้เพื่อความสะดวกของผู้วิจัย และเพื่อให้เป็นวิธีการเดียวกันในการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาแต่ละคน ส่วนที่เป็นคำถามนำเพื่อให้ผู้บอกภาษาพูดคำที่ต้องการวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะออกมา และส่วนที่เป็นคำตอบไว้สำหรับบันทึกการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำในแต่ละคำของผู้บอกภาษา นอกจากนี้ยังมีสิ่งของต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือประกอบคำสัมภาษณ์เพื่อช่วยให้ผู้บอกภาษาเข้าใจคำศัพท์บางคำได้ง่ายยิ่งขึ้น

รายการคำศัพท์ของเสียง (mr) ทั้ง 12 คำ	รายการคำศัพท์ของเสียง (ml) ทั้ง 13 คำ
1.โมรง /mro:ŋ ¹ / 'สำโรง'	1.เมลิน(ตา) /mlə:n ⁵ / 'ลีมตา'
2.มรณ /mron ⁵ / 'คำรน'	2.เหมล่อ /mlə:ə ⁶ / 'เซ่อ'
3.โมระ /mro:ʔ ² / 'ไม่สวย ไม่งาม'	3.เหมลื่น /mlə:n ⁶ / 'ลื่น'
4.มรับ /mrəp ¹ / 'สำรับ'	4.มลัก /mlak ¹ / 'สำลัก'
5.มราบ /mra:p ² / 'กำราบ'	5.แมละ /mlɛʔ ² / 'ชำแหละ'
6.เมรีบ /mrə:p ² / 'กำเริบ'	6.ไมล /mlaj ¹ / 'กำไล'
7.ไมร /mrəj ¹ / 'กำไร'	7.เหมล็ด /mlɛt ⁶ / 'เมล็ด'
8.หมระ /mraʔ ⁶ / 'มะระ'	8.(ผัก)มลิ้ง /mlɪŋ ¹ / 'ตำลึง'
9.เมรย /mrə:j ¹ / 'บนบาน'	9.เมลื่อง /mlɪaŋ ⁵ / 'เป็นมัน'
10.มรอบ /mro:p ² / 'หมอบ'	10.หมล้า /mla:ʔ ⁷ / 'ล้า'
11.แมร /mrɛ:ʔ ¹ / 'สะกิดแผล'	11.เหมละ /mlɛʔ ⁶ / 'มะลิ'
12.แมร็ด /mrɛt ¹ / 'หมด'	12.เหมลือก /mlɪak ⁶ / 'เมื่อ'
	13.เหมลื่อย /mlɪaj ⁶ / 'เมื่อย'

5.2 แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วยประวัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ และแบบเก็บข้อมูลทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่แสดงรายละเอียดของวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (mr) และ (ml)

5.3 เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึกขนาดเล็ก และปากกา

6. เก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะใช้ภาษาไทยถิ่นสงขลาในการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้บอกภาษา และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติจากผู้บอกภาษา โดยจะเริ่มต้นจากทักทาย และแนะนำตัวกับผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ ในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะ

เป็นผู้บอกภาษาได้แล้ว ผู้วิจัยจะพูดคุยถามไถ่เรื่องราวรอบๆ ตัวของผู้บอกภาษา เพื่อสร้างความเป็นกันเองประมาณ 10-15 นาที แล้วเริ่มถามคำถามจากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้บอกภาษา ต่อด้วยคำถามเกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆ ซึ่งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจะมีทั้งการใช้ของจริง หรือซักถามโดยการให้คำถาม ในการสัมภาษณ์แต่ละคำผู้วิจัยจะบันทึกเสียงของผู้บอกภาษาลงในแบบบันทึกข้อมูลทางภาษา ขณะเดียวกันจะทำการบันทึกด้วยแถบบันทึกเสียงไปพร้อมกันด้วยเพื่อนำมาตรวจทานอีกครั้ง การเก็บข้อมูลผู้บอกภาษาแต่ละคนจะใช้เวลาประมาณคนละ 20 - 25 นาที

7. วิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเอาค่าทางสถิติมาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระโดยใช้อัตราร้อยละ (Percentage) มาใช้อธิบายถึงปริมาณการแปรของพยัญชนะต้นแต่ละเสียงแต่ละคำ ว่ามีการแปรมากน้อยต่างกันอย่างไร แล้วหาค่าทางสถิติไคสแควร์ (χ^2) ว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมหรือไม่

8. สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และนำเสนอผลงาน

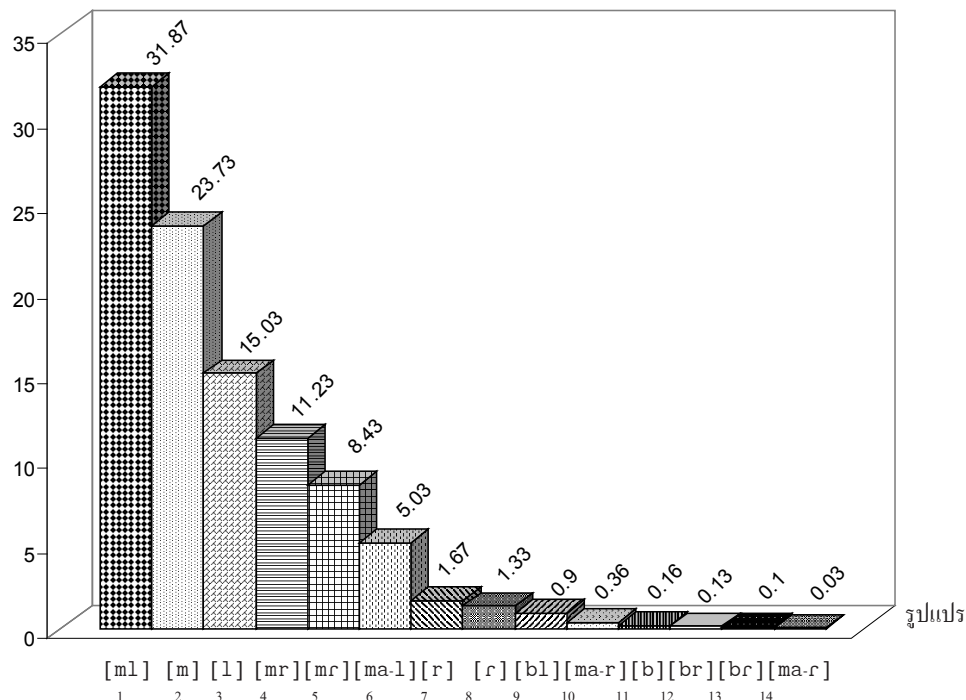
ผลการวิจัย

รูปแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาทั้ง 25 คำ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 120 คน เมื่อศึกษาโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยทางสังคม ผู้บอกภาษาออกเสียง (mr) และ (ml) ทั้ง 25 คำ เป็นรูปแปรต่างๆ ถึง 14 รูปแปร ทั้งรูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ [mr] [ml] รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว เช่น [m] [l] [r] รูปแปรที่มีการแทรกเสียงสระ/a/ กลางคำ เช่น [ma-l] [ma-r] และรูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะอื่นๆ เช่น [br] [bl] จากคำที่ใช้ทดสอบทั้งหมดพบว่า รูปแปร [ml] ปรากฏมากที่สุด คือปรากฏถึงร้อยละ 31.87 ส่วนรูปแปร [mr] ปรากฏอยู่ในลำดับที่ 4 ซึ่งปรากฏในอัตราร้อยละ 11.23 จากความถี่ที่ปรากฏนี้ทำให้คาดการณ์ได้ว่า เสียง (mr) มีแนวโน้มที่จะวิวัฒนาการเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงที่ไม่มีควบกล้ำเร็วกว่าเสียง (ml) ที่ยังคงปรากฏการใช้ในจำนวนมากที่สุด ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 อัตราการปรากฏของรูปแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาทั้ง 25 คำ

อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)

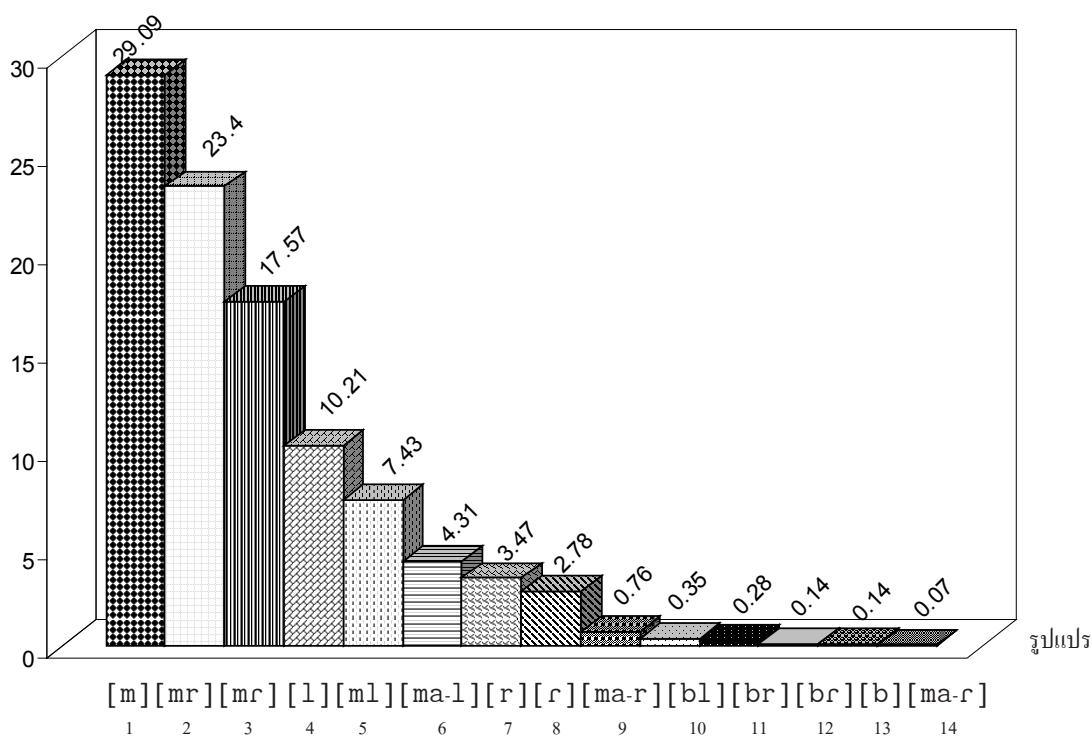
รูปแปรของเสียง (mr) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

จากการวิเคราะห์การแปรของเสียง (mr) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาทั้ง 12 คำของผู้บอกภาษาทั้ง 120 คน ผู้วิจัยพบว่า (mr) มีรูปแปรทั้งหมด 14 รูปแปร ได้แก่ รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 5 รูปแปร คือ [m] [l] [r] [ɾ] และ [b] รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 6 รูปแปร คือ [mr] [mɾ] [ml] [bl] [br] และ [br] และรูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่แทรกเสียงสระ

/a/ เพื่อให้เป็นคำ 2 พยางค์ 3 รูปแปร คือ [ma-r] [ma-ɾ] และ [ma-l] รูปแปรทั้ง 14 รูปแปรมียัตราการปรากฏมากน้อยแตกต่างกัน กล่าวคือ รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว [m] ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือรูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ [mr] และ [mɾ] ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่าขณะนี้เสียง (mr) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นรูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 อัตราการปรากฏของรูปแปรของเสียง (mr) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)

รูปแปรของเสียง (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา
จากการวิเคราะห์การแปรของเสียง (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาทั้ง 13 คำของผู้บอกภาษาทั้ง 120 คน ผู้วิจัยพบว่า (ml) มีรูปแปรทั้งหมด 6 รูปแปร ได้แก่ รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 3 รูปแปร คือ [m]

[l] และ [b] รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 รูปแปรคือ [ml] และ [bl] และรูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่แทรกเสียงสระ /a/ เพื่อให้เป็นคำ 2 พยางค์ 1 รูปแปร คือ [ma-l] รูปแปรทั้ง 6 รูปแปรมียัตราการปรากฏมากน้อยแตกต่างกัน กล่าวคือ

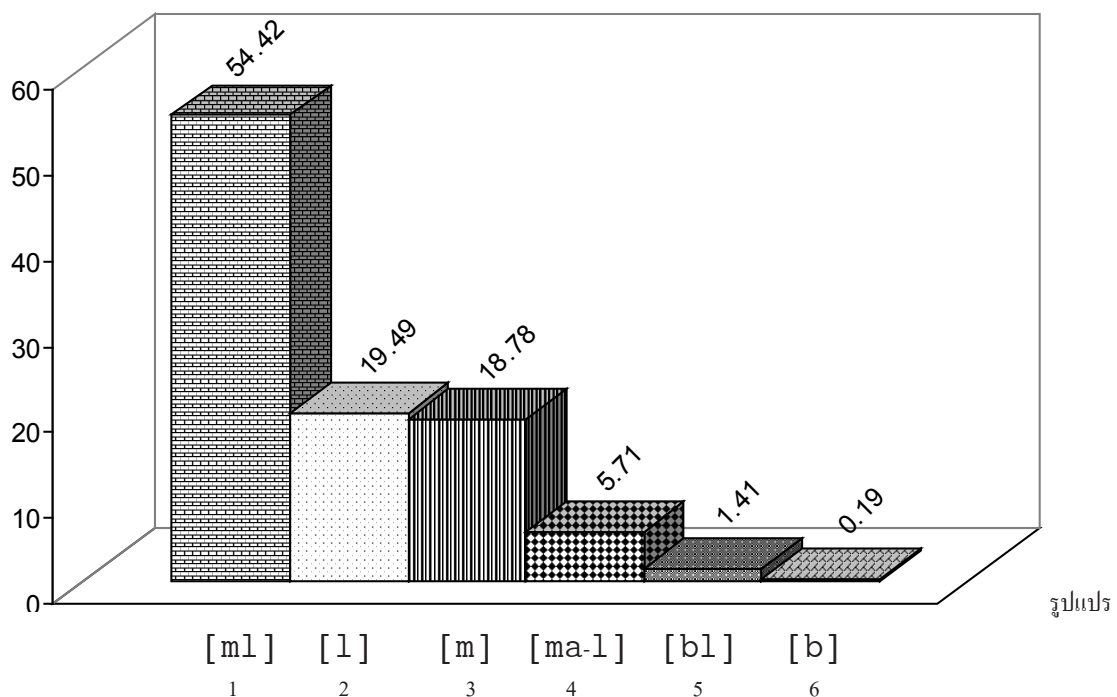
รูปแปรที่ปรากฏมากที่สุด คือ [ml] รองลงมาได้แก่ รูปแปร [l] [m] [ma-l] [bl] และ [b] ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ารูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำดั้งเดิม [ml] ยังเป็นรูปแปรที่กลุ่มประชากรเลือกใช้มากที่สุด แต่ก็ยังมีการเลือกใช้รูปแปรที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือรูปแปรอื่นๆ ด้วย จึงเห็นได้ว่าเสียง (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กำลังเกิด การเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับเสียง (mr) แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงช้ากว่า เพราะประชากรกลุ่มตัวอย่างยังคงรักษาเสียง (ml) ไว้ในอัตราสูงสุด ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ที่อยู่อาศัย ผลการวิจัยมีดังนี้

การทดสอบการออกเสียง (mr) และ (ml) ของผู้บอกภาษา 3 กลุ่ม อายุทั้ง 25 คำ และพิจารณารูปแปรที่ปรากฏเป็นอัตราสูงสุดในแต่ละคำ จะเห็นได้ว่าในคำที่เป็นเสียง (mr) ทั้ง 12 คำ ประชากรกลุ่มอายุ 15 - 25 ปี ปรากฏรูปแปร [mr] ซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมเพียง 2 คำ กลุ่มอายุ 35 - 45 ปี ปรากฏรูปแปร [mr] จำนวน 7 คำ ส่วนกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป ปรากฏรูปแปร [mr] ถึง 9 คำ สำหรับคำที่เป็นเสียง (ml) ทั้ง 13 คำ ประชากรกลุ่มอายุ 15 - 25 ปี ปรากฏรูปแปร [ml] ซึ่งเป็น

แผนภูมิที่ 3 อัตราการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)

ปัจจัยทางสังคมกับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

จากการศึกษาการแปรในการออกเสียง (mr) และ (ml) ในคำที่ทดสอบทุกคำของกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง อายุ เพศ และถิ่น

รูปแปรดั้งเดิมจำนวน 5 คำ กลุ่มอายุ 35 - 45 ปี ปรากฏรูปแปร [ml] จำนวน 8 คำ ส่วนกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป ปรากฏรูปแปร [ml] ทั้ง 13 คำ กล่าวได้ว่าประชากรกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป หรือประชากรวัยชรา ยังคงรักษาการออกเสียง (mr) และ (ml) แบบภาษาสงขลาดั้งเดิมไว้

มากที่สุด และลดน้อยลงในประชากรกลุ่มอายุ 35 - 45 ปี หรือประชากรวัยผู้ใหญ่ ส่วนประชากรกลุ่มอายุ 15 - 25 ปี หรือประชากรวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงพยัญชนะแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ด้านปัจจัยเพศ จะเห็นได้ว่า คำที่เป็นเสียง (mr) ทั้ง 12 คำ ประชากรเพศชายปรากฏรูปแปร [mr] ซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมจำนวน 4 คำ ส่วนประชากรเพศหญิงปรากฏรูปแปร [mr] จำนวน 6 คำ สำหรับคำที่เป็นเสียง (ml) ทั้ง 13 คำ ประชากรเพศชายปรากฏรูปแปร [ml] ซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมจำนวน 8 คำ ส่วนประชากรเพศหญิงปรากฏรูปแปร [ml] จำนวน 6 คำ กล่าวได้ว่า ประชากรเพศชายและเพศหญิงมีการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียงพยัญชนะ ความกล้า (mr) และ (ml) ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน แต่หากพิจารณาการออกเสียงในแต่ละคำจะสังเกตเห็นได้ว่า ประชากรเพศชายมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียง (mr) มากกว่าเพศหญิงสำหรับเสียงพยัญชนะความกล้า (ml) ประชากรเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียง (ml) มากกว่าเพศชาย

ส่วนปัจจัยถิ่นที่อยู่อาศัย จะเห็นได้ว่า คำที่เป็นเสียง (mr) ทั้ง 12 คำ ประชากรในชุมชนเมืองปรากฏรูปแปร [mr] ซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมจำนวน 2 คำ ส่วนประชากรในชุมชนชนบทปรากฏรูปแปร [mr] จำนวน 7 คำ สำหรับคำที่เป็นเสียง (ml) ทั้ง 13 คำ ประชากรในชุมชนเมืองปรากฏรูปแปร [ml] ซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมจำนวน 6 คำ ส่วนประชากรในชุมชนชนบทปรากฏรูปแปร [ml] จำนวน 9 คำ กล่าวได้ว่าประชากรในชุมชนเมืองมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียง (mr) และ (ml) ทั้ง 25 คำ มากกว่าประชากรในชุมชนชนบท

เมื่อวิเคราะห์รูปแปรในการออกเสียง (mr) และ (ml) ทั้ง 25 คำ ตามปัจจัยอายุ เพศและถิ่นที่อยู่อาศัยร่วมกัน พบว่า การออกเสียง (mr) ในคำทั้ง 12 คำ คำว่า *ไม่ระ* /mrɔːp²/ 'ไม่สวย ไม่งาม' และ *มารับ* /mrəp¹/ 'มารับ' เป็นคำที่ผู้บอกภาษายังคงรักษเสียงในแบบภาษาไทยถิ่นสงขลาแบบเดิมไว้มากที่สุด

ส่วนคำว่า *มฺรอบ* /mrɔːp²/ 'หมอบ', *แมฺร* /mrɛː¹/ 'สะเกิดแผล' และ *แมฺร็ด* /mrɛt¹/ 'หมด' เป็นคำที่ผู้บอกภาษาออกเสียงเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด คำทั้ง 3 คำนี้จึงเป็นคำที่น่าจะสูญเสียเสียงความกล้าไปในอนาคต สำหรับการออกเสียง (ml) ในคำทั้ง 13 คำ คำว่า *เหมล่อ* /mlɛː⁰/ 'เซ่อ', *มฺล็ก* /mlak¹/ 'สำลัก', *แมฺละ* /mlɛː²/ 'ชำแหละ', *เมลือ้ง* /mlɿaŋ⁰/ 'เป็นมัน' และ *เหมลือก* /mlɿak⁰/ 'เมือก' เป็นคำที่ผู้บอกภาษายังคงรักษเสียงในแบบภาษาไทยถิ่นสงขลาแบบเดิมไว้มากที่สุด และคำว่า (ผัก) *มฺลึง* /mlɿŋ¹/ 'ตำลึง', *เหมล็ด* /mlɛt⁰/ 'เมล็ด', *เหมละ* /mlɛː⁰/ 'มะลิ' และ *หมล้า* /mlaː⁷/ 'ล้า' เป็นคำที่ผู้บอกภาษาออกเสียงเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด จึงสันนิษฐานได้ว่าในอนาคตคำเหล่านี้จะเป็นคำที่สูญเสียเสียงความกล้าไปเร็วกว่าคำอื่นๆ

การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคมแบบไม่ควบคุมตัวแปร

เมื่อผู้วิจัยนำค่าไคสแควร์มาใช้ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาษากับตัวแปรสังคมทั้ง 3 ตัวแปร ผลการศึกษาพบว่า การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลามีความสัมพันธ์กับอายุของผู้บอกภาษา กล่าวคือ กลุ่มวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา มีการออกเสียง (mr) และ (ml) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยวัยรุ่นจะออกเสียง (mr) และ (ml) แปรเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าวัยผู้ใหญ่และวัยชรา ซึ่งเป็นลักษณะที่แปรตามวัย กล่าวคือประชากรวัยชราจะออกเสียง (mr) และ (ml) ตามแบบภาษาสงขลาดั้งเดิม ในขณะที่ประชากรวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่นจะออกเสียงแปรเป็นเสียงที่ไม่มีความกล้าตามแบบภาษาไทยมาตรฐานในอัตราที่เพิ่มขึ้น

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กับปัจจัยเพศ พบว่า การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทย

ถิ่นสงขลาไม่มีความสัมพันธ์กับเพศของผู้พูด กล่าวคือ ผู้บอกภาษาเพศชายและเพศหญิงมีการออกเสียง (mr) และ (ml) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยคนที่มีการแตกต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงใน การออกเสียง (mr) และ (ml) ที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยเพศไม่อาจเป็นตัวแปรหรือตัวชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ได้

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กับปัจจัยถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา มีความสัมพันธ์กับถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด กล่าวคือ ประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทมีการออกเสียง (mr) และ (ml) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยประชากรในชุมชนเมืองมีการออกเสียง (mr) และ (ml) เปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าประชากรในชุมชนชนบท ที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาดั้งเดิมไว้ได้อย่างมั่นคง

กล่าวได้ว่าผลการศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กับปัจจัยทางสังคม โดยไม่ควบคุมตัวแปรอื่นนั้นพบว่า ตัวแปรอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรืออาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคมแบบควบคุมตัวแปร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กับปัจจัยทางสังคมเมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ โดยเปรียบเทียบไปตามกลุ่มย่อยที่สุดที่มีตัวแปรทางสังคม 2 ตัวแปรเท่ากัน ต่างกันเฉพาะตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การแปรของ

เสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามอายุของผู้พูด เมื่อควบคุมตัวแปรเพศและถิ่นที่อยู่อาศัย ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (mr) เฉพาะในกลุ่มเพศชายในชุมชนชนบท และเพศหญิงในชุมชนชนบท พบว่าวัยผู้ใหญ่และวัยชราทั้งเพศชายและเพศหญิงในชุมชนชนบทยังคงรักษาเสียง [mr] ไว้ในอัตราสูงสุด ในทางกลับกันวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงในชุมชนชนบทออกเสียง (mr) เปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด สำหรับเสียง (ml) ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (ml) เฉพาะในกลุ่มเพศชายในชุมชนเมือง พบว่ากลุ่มวัยชราเพศชายในชุมชนเมืองยังคงรักษาเสียง [ml] ไว้ในอัตราสูงสุด และลดจำนวนลงในกลุ่มวัยผู้ใหญ่เพศชายในชุมชนเมือง ส่วนกลุ่มวัยรุ่นเพศชายในชุมชนเมืองออกเสียง (ml) เปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

สำหรับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามเพศของผู้พูด เมื่อควบคุมตัวแปรอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่าตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (mr) ของผู้พูด ส่วนเสียง (ml) ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (ml) เฉพาะในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ในชุมชนเมือง ซึ่งพบว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่ในชุมชนเมืองเพศหญิงยังคงรักษาเสียง [ml] ไว้ในอัตราสูงสุด ในทางกลับกันกลุ่มวัยผู้ใหญ่ในชุมชนเมืองเพศชายออกเสียง (ml) เปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว [l] หรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานถึงครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 50

ส่วนการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดเมื่อควบคุมตัวแปรเพศและอายุ พบว่าถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (mr) เฉพาะในกลุ่มเพศชายวัยผู้ใหญ่และกลุ่มเพศหญิงวัยผู้ใหญ่ กล่าวคือ กลุ่มเพศชายและเพศหญิงวัยผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนชนบทยังคงรักษาเสียง [mr] ไว้ในอัตราสูงสุด ในทางกลับกันกลุ่มเพศชายและเพศหญิงวัยผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนเมืองออกเสียง (mr) เปลี่ยนแปลงเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว [m] หรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมาก

ที่สุด สำหรับเสียง (ml) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (ml) เฉพาะในกลุ่มเพศชายวัยรุ่นและกลุ่มเพศชายวัยผู้ใหญ่ พบว่ากลุ่มเพศชายวัยรุ่นและกลุ่มเพศชายวัยผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนชนบทยังคงรักษาเสียง [ml] ไว้ในอัตราสูงสุด ในทางกลับกันการออกเสียง (ml) เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในกลุ่มเพศชายวัยรุ่น และเพศชายวัยผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาเป็นการแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ และถิ่นที่อยู่อาศัย ส่วนปัจจัยเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรทางภาษาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานบางส่วน กล่าวคือ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และถิ่นที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการแปรของเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา ทั้งนี้ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา เพราะกลุ่มประชากรเพศชายและเพศหญิงมีการใช้รูปแบบต่างๆ ของเสียง (mr) และ (ml) ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับแนวคิดของนักภาษาศาสตร์สังคม เช่น

โรเมน (Romaine 1978 : 155 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2544 : 49) กล่าวว่า การจำแนกให้แตกต่างกันโดยเพศในภาษามีบทบาทสำคัญในกลไกการเปลี่ยนแปลงของภาษา และโดยส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงมีส่วนสำคัญในการริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือเสนอให้เปลี่ยนแปลง หรืองานวิจัยของปาลีรัฐ ทรัพย์ปรง (2537) ที่ศึกษาการแปรของเสียง (h) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม พบว่าเพศหญิงอายุระหว่าง 31 - 40 ปีทุกระดับการศึกษาในจังหวัดสงขลา ใช้เสียง [h] เป็นเสียงพยัญชนะต้นในคำที่ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้อักษร < ง > ถือว่าเป็นเสียงที่ศักดิ์ศรี (prestige) มากกว่าเพศชายที่อายุเท่ากันและระดับการศึกษาเดียวกัน ซึ่งใช้เสียงต้นแบบ คือ [h̥] แต่ผลการศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาพบว่าปัจจัยเพศในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการ

ศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน เช่น

เพ็ญพร ตันวัฒนานันท์ (2525) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นกักสิลในภาษาถิ่นเชียงใหม่ พบว่า เพศของผู้บอกภาษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะต้นดังกล่าว หรืองานวิจัยของ อังสนา จามิกรณ์ (2532) ศึกษาการแปรในการออกเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืมภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรก - ปุ่มเหือก : กรณีศึกษาของข้าราชการกองทัพเรือไทย พบว่าการแปรของ (s) ตามตัวแปรเพศโดยไม่ควบคุมตัวแปรอื่นๆ ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้เสียง [s] แต่เมื่อควบคุมตัวแปรอายุและการไปต่างประเทศ พบว่าตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการใช้เสียง [s] ในกลุ่มข้าราชการกองทัพเรือที่มีอายุมากและที่เคยไปต่างประเทศเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าแม้ปัจจัยเพศจะไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา แต่ปัจจัยเพศก็มีความสัมพันธ์กับงานวิจัยในประเด็นอื่นๆ และผู้ที่สนใจจะศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์สังคมก็ไม่ควรที่จะละทิ้งการนำปัจจัยเพศมาใช้ในการศึกษา เพราะการวิจัยในบางเรื่องปัจจัยเพศอาจมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการเลือกใช้ภาษาของคน

การนำปัจจัยอายุ ถิ่นที่อยู่อาศัยและเพศเข้ามาพิจารณาในการศึกษาการแปรของภาษา นอกจากจะทำให้เห็นความหลากหลายในการใช้ภาษาของคนต่างวัย ต่างถิ่นที่อยู่อาศัย และความหลากหลายในการใช้ภาษาของคนต่างเพศกันแล้ว การแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลายังเป็นปัจจัยสำคัญ ที่แสดงให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ (Sound change in progress) กระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงในภาษาไทยถิ่นสงขลาที่กำลังดำเนินอยู่ คือ การแปรของการออกเสียง (mr) และ (ml) ซึ่งเป็นเสียงควบกล้ำดั้งเดิมในภาษาไทยถิ่นสงขลา เมื่อพิจารณาการใช้รูปแบบของเสียง (mr) และ (ml) ของประชากรวัยชรา วัยผู้ใหญ่ และวัยรุ่น จะเห็นว่าประชากรวัยชราเป็นกลุ่มประชากรที่ยังคงรักษาการออกเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาเป็นเสียง [mr] และ [ml] ซึ่งเป็นลักษณะการ

ออกเสียงดั้งเดิมในภาษาไทยถิ่นสงขลาไว้ได้มากที่สุด ในขณะที่ประชากรวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่นมีการออกเสียง (mr) และ (ml) เป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าประชากรวัยชรา

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยกับตัวแปรภาษา ก็จะพบว่าประชากรในชุมชนเมืองมีการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา เป็นเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าประชากรในชุมชนชนบท ลักษณะการออกเสียงดังกล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไป

หากพิจารณาเปรียบเทียบภาษาของประชากรวัยชราเป็นตัวแทนภาษาในอดีต ภาษาของประชากรวัยผู้ใหญ่เป็นตัวแทนภาษาในปัจจุบัน และภาษาของประชากรวัยรุ่นเป็นตัวแทนภาษาในอนาคต การเปลี่ยนแปลงการออกเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มประชากรวัยรุ่นมากกว่าวัยผู้ใหญ่และวัยชรา โดยเฉพาะกลุ่มประชากรวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงพร้อมเสมอที่จะรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาใช้ในภาษาพูดของตน วัยนี้เป็นวัยที่ไวต่อการรับคำใหม่ เป็นวัยที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของภาษา (สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ 2551 : 23) และสภาพชุมชนเมือง เป็นชุมชนที่มีการเจริญเติบโตและมีการขยายตัว เป็นสภาพที่เอื้ออำนวยให้มีการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ทำให้ปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงนี้มีลักษณะทวีคูณ อีกทั้งเมื่อประชากรวัยผู้ใหญ่และวัยชราเสียชีวิต รูปแบบการใช้ภาษาของประชากรวัยผู้ใหญ่และวัยชรา ก็จะถูกเลิกใช้ คงเหลือแต่ภาษาของวัยรุ่นและวัยเด็กเท่านั้น อาจเป็นไปได้ว่าในอนาคตการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (mr) และ (ml) แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา ดั้งเดิมจะมีใช้น้อยลงเรื่อยๆ จนในที่สุดอาจหายไปหรือไม่ปรากฏใช้ เพราะผู้พูดภาษาไทยถิ่นสงขลาเปลี่ยนมาใช้หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานแทน

อย่างไรก็ตามปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา ไม่ได้เกิด

ขึ้นอย่างง่ายตายตัวเร็ว และไม่อาจรู้ชัดเจนว่าคำใดจะมีการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นเมื่อใด แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถมองเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงหรือสามารถทำนายแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของเสียง (mr) และ (ml) ได้ว่า คำใดที่กลุ่มประชากรยังคงรักษาการออกเสียงในแบบภาษาสงขลาตั้งเดิมอยู่ และคำใดกำลังจะสูญเสียเสียงควบกล้ำไป

หนึ่งจากการพิจารณาการออกเสียง (mr) และ (ml) ทั้ง 25 คำ ของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยทางสังคม ทั้ง อายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า คำว่า โมระ /mroʔ²/ 'ไม่สวย ไม่งาม', มรับ /mráp¹/ 'สำหรับ', เหมล่อ /mlə:⁶/ 'เชื้อ', มลัก /mlak¹/ 'สำหรับ', เมลละ /mlɛʔ²/ 'ข้าแหละ', เมลื่อง /mlɿaŋ⁵/ 'เป็นมัน' และเหมลือก /mlak⁶/ 'เมือก' เป็นคำที่ผู้บอกภาษายังคงรักษาเสียง ในแบบภาษาไทยถิ่นสงขลาตั้งเดิมไว้มากที่สุด เนื่องจาก คำว่า โมระ /mroʔ²/ 'ไม่สวย ไม่งาม', เหมล่อ /mlə:⁶/ 'เชื้อ', เมลื่อง /mlɿaŋ⁵/ 'เป็นมัน' และเหมลือก /mlak⁶/ 'เมือก' เป็นคำพยางค์เดียวที่มีใช้เฉพาะในภาษาไทยถิ่นใต้ ไม่ได้ตัดคำหรือกลมกลืนเสียงมาจากภาษาไทยมาตรฐาน และเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวสงขลา แม้บางคำจะมีคำพยางค์เดียวในภาษาไทยมาตรฐานให้เลือกใช้ก็ตาม ส่วนคำว่า มรับ /mráp¹/ 'สำหรับ', มลัก /mlak¹/ 'สำหรับ' และ เมลละ /mlɛʔ²/ 'ข้าแหละ' เป็นคำที่ในภาษาไทยมาตรฐานใช้เป็นคำ 2 พยางค์ และไม่พบการใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน อีกทั้งลีลาการพูดของชาวไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่มีลักษณะห้วนและห้วนสั้น การใช้คำที่ห้วนสั้นเป็นนิสัยเป็นเหตุให้เกิดการตัดพยางค์ของคำหลายพยางค์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษามาตรฐานทำให้เป็นคำที่มีจำนวนพยางค์น้อยลง ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้พูดภาษาไทยถิ่นสงขลา ยังคงรักษาการออกเสียงควบกล้ำในแบบภาษาสงขลาตั้งเดิมไว้

ส่วนคำว่า มรอบ /mro:p²/ 'หมอบ', แมร /mrɛ:¹/ 'สะกิดแผล', แมร็ด /mrɛt¹/ 'หมด', (ผัก)มลึ่ง /mlɿŋ¹/ 'ตำลึง', แหมล็ด /mlɛt⁶/ 'เมล็ด', เมลละ /mlɛt⁶/ 'มะลิ' และหมล้า /mla:⁷/ 'ล้า' เป็นคำที่ประชากรออกเสียงเปลี่ยนแปลงเป็น

เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือเสียงตามแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด เนื่องจากคำในภาษาไทยมาตรฐานเข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันของชาวสงขลา จึงส่งผลให้ผู้พูดภาษาไทยถิ่นสงขลาเลือกใช้รูปแปรตามแบบภาษาไทยมาตรฐานแทนรูปแปรที่เป็นเสียงควบกล้ำ (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาดั้งเดิมเป็นจำนวนมากที่สุดในคำเหล่านี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าในอนาคตคำดังกล่าวน่าจะเป็นคำที่สูญเสียเสียงควบกล้ำเร็วกว่าคำอื่นๆ

อย่างไรก็ตามแม้การออกเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไป แต่เมื่อพิจารณาการออกเสียงคำในแต่ละคำจะเห็นได้ว่าคำบางคำประชากรยังคงรักษาเสียงดั้งเดิมอยู่แต่คำบางคำกำลังจะสูญเสียเสียงควบกล้ำ

การเปลี่ยนแปลงของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาที่เกิดขึ้นทั้ง 25 คำนั้น นอกจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการนำเสียงในภาษาไทยมาตรฐานมาใช้แทนเสียงในภาษาสงขลาแบบเดิม หรือการตัดพยางค์ของคำหลายพยางค์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษามาตรฐานทำให้เป็นคำที่มีจำนวนพยางค์น้อยลงแล้ว จะสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา ยังเป็นการเปลี่ยนแปลงจากภายใน (internal change) กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลไกและกระบวนการอื่นๆ ที่มีอิทธิพลของภาษาต่างประเทศ และจัดอยู่ในประเภท การเปลี่ยนแปลงด้านเสียงพยัญชนะ ซึ่งเป็นการสูญเสียเสียง (sound loss, deletion, reduction, phonetic decay) คือการที่หน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งหรือทั้งกลุ่มของหน่วยเสียงพยัญชนะบางเสียงบางกลุ่มสูญเสียไป โดยอาจสูญเสียในตำแหน่งต้นคำ กลางคำ หรือท้ายคำก็ได้ (สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ 2551: 27-28) ดังนั้น การสูญเสียเสียงพยัญชนะของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษา

ไทยถิ่นสงขลา มีทั้งการสูญเสียควบกล้ำเสียงที่ 2 หรือสูญเสียควบกล้ำเสียงที่ 1 เช่น การออกเสียงคำบางคำของผู้บอกภาษาบางคน เสียง /m/ จะสูญเสียไป หรือบางคำเสียง /r/, /l/ สูญเสีย เช่น เหมล่อ /mləː/ 'เซ่อ' ผู้บอกภาษาโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นมักจะออกเสียงเป็น /məː/ ซึ่งเกิดการสูญเสียเสียงที่ 2 คือ /l/ คำว่า หมล้า /mlaː/ 'ล้า' ผู้บอกภาษามักจะออกเสียงเป็น /laː/ ตามเสียงในภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเกิดการสูญเสียเสียงที่ 1 คือ /m/ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจและสามารถนำมาศึกษาได้ในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาการแปรของเสียง /br/ และ /bl/ ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาตากใบ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร
2. ศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะอื่นๆ เช่น เสียง /str/ /ʔj/ หรือเสียง /f/ ในภาษาไทยมาตรฐานที่ภาษาไทยถิ่นใต้ใช้เป็นเสียง /kw/ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร
3. ศึกษาเปรียบเทียบการแปรของเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ในประเทศไทยกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดกันทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซียโดยเฉพาะในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ซึ่งเป็นรัฐที่มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้อยู่เป็นจำนวนมาก
4. ศึกษาพัฒนาการของเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติ เพราะเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าเหตุใดเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นใต้จึงมีมากกว่าถิ่นอื่นๆ และบางเสียงที่ปรากฏในภาษาไทยดั้งเดิมจึงหลงเหลืออยู่ในภาษาไทยถิ่นใต้อยู่เท่านั้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมการปกครองจังหวัดสงขลา. (2550). **ข้อมูลประชากรและบ้าน**. สงขลา: ศาลากลางจังหวัด.
- กรรณานัฐ ณ ถกลาง. (2531). **พญัญชนะควบกล้ำในตำนานพระบรมธาตุนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉันทัส ทองช่วย. (2532). **รายการคำสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงภาษาไทยถิ่นใต้**. สงขลา: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- _____. (2534). **ภาษาและอักษรถิ่น (เน้นภาคใต้)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2536). **ภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐภูมิ พงศ์จันทร์เสถียร. (2539). **การแปรของสระสูงในภาษาสงขลาตามตัวแปรทางสังคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. (2521). **แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้**. โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2529). **วิจัยภาคสนามทางภาษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุปผชาติ เรืองกุล. (2543). **การศึกษาเปรียบเทียบการแปรของเสียงสระสูงในภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นสงขลาของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประภาพรพรรณ เสนีตันติกุล. (2528). **การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาลีสรัฐ ทรัพย์ปรง. (2537). **การแปรของเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิช และคณะ. (2535). **ภาษาทัศน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนชัยการพิมพ์.
- เปรมจิต ชนวงศ์. (2545). **ภาษาไทยถิ่นใต้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครศรีธรรมราช: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- เพ็ญพร ดันวัฒนานันท์. (2525). **การเปลี่ยนแปลงเสียงพญัญชนะต้นกักสิลในภาษาถิ่นเชียงใหม่กับตัวแปรทางสังคมบางประการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองเดช บันเขื่อนขันธ์. (2531). **ภาษาถิ่นตระกูลไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจินตน์ ฉันทะวิบูลย์. (2499). **ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯและภาษาสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์. (2539). **สำนวนถิ่นใต้: ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม**. สงขลา: สถาบันราชภัฏสงขลา.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2526). **ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ: วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2525). **พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ 2525**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2543). *ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น*. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไทจำกัด.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2534). *สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิบัติงานชุมชน*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุจิน แก้วกลม. (2539). *การแปรของการออกเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นระเบิดไม่ก้องมีลมของผู้พูดภาษาถิ่นพัทลุงที่มีอายุต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุภาพ ขวัญฤทธิ์. (2530). *ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2545). *เสียงและระบบเสียงภาษาไทย*. นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2551). *การศึกษาภาษาถิ่น: ภาษาตระกูลไท*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานจังหวัดสงขลา. (2550). *ข้อมูลจังหวัดสงขลาปี 2550*. สงขลา: สำนักงานจังหวัดสงขลา ศาลากลางจังหวัด.
- สำนักงานสถิติจังหวัดสงขลา. (2549). *สถิติการโยกย้ายของประชากร*. สงขลา: ศาลากลางจังหวัด.
- อภิขญา แก้วอุทัย. (2551). *การศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). *คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *ภาษาศาสตร์สังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). *กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครา บุญทิพย์. (2535). *ภาษาถิ่นใต้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อังสนา จามิกรณ์. (2532). *การแปรในการออกเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืมภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรกปุ่มเหงือก : กรณีศึกษาของข้าราชการกองทัพบกเรือไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม หนูทอง และสืบพงศ์ ธรรมชาติ. (2547). *คู่มือภาษาหาสารเล่ม 1-2*. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์ใหม่ พรินต์.

ภาษาต่างประเทศ

- Brown, Marvin J. (1965). *From ancient Thai to modern dialects*. Bangkok: Social Science Association Press of Thailand.
- Li, Fang Kuei. (1977). *A Handbook of comparative Tai*. Hawaii: University Press.